

Ref. No. 10790

AAN: MIN. VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Fotocopie nr: 79580

MP, wvd MP, Z,
DGIN, DBI-/PL.

FC

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: D J A K A R T A

Datum van afzending: 13.8.53

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 13.8.53

CONFIDENTIEEL

Met de slechte ontvangst, welke het Kabinet Ali Wongso buiten de kringen der regeringspartijen en de extreem linkse groeperingen te beurt is gevallen en mijn eerste ongunstige indruk van deze nieuwe Regering (vide mijn 428) stemt het commentaar, dat ik de laatste dagen van de zijde der diplomatieke vertegenwoordigers vernam, in hoofdtrekken overeen. De Britse Ambassadeur deelde mij mede, dat hij de nieuwe Regering de slechtste combinatie achtte die Indonesie tot nu toe had gehad. Hij was echter niet uitermate pessimist omdat het Kabinet te zwak was om veel kwaad te doen. Het was zijns inziens "no calamity, but unfortunate". De Indiase Ambassadeur was met mij van mening, dat de Regering een zonderlinge combinatie was met enige nogal wilde figuren. De Heer Dayal hoopte echter, dat de Premier, gesteund door de rechtse ministers met name die van de Nahdatul Ulama, misschien een voldoende rem zouden kunnen aanleggen tegen al te veel afglijden naar links. De Australiers gaven blijk in hun verwachtingen van het nieuwe Kabinet zeer pessimistisch gestemd te zijn.

In afwachting van de komst van Ali Sastroamidjojo - hij arriveerde 11 dezer en werd gisteren beëdigd - heeft de nieuwe Regering haar werkzaamheid beperkt tot het gaande houden van de administratie en heeft zij er in moeten berusten, dat van een actief aandeel harerzijds in de politieke ontwikkelingen van de laatste dagen, nauwelijks sprake is geweest. De oppositie daarentegen heeft in deze korte overgangperiode haar kans niet gemist. Zij heeft zich geconsolideerd in een, naar ik uit Masjumikringen vernam, eensgezinde samenwerking tussen deze partij, de PSI, de Partai Katholik en de Parkindo, welke partij door de weigering van Dr Leimena om alsnog in het Kabinet zitting te nemen, aan de door Wongsonegoro gecreëerde "politieke samenwerking", waaruit zich de democratische fractie reeds eerder had teruggetrokken, een vroegtijdig einde heeft gemaakt. De Masjumi is er bovendien in geslaagd de positie van het Kabinet te verzwakken door de Nahdatul Ulama te brengen tot de verklaring, dat zij haar ministers zal terugtrekken, indien de partij zich niet met het regeringsbeleid zal kunnen verenigen. Inmiddels is in de andere Moslimse regeringspartij, de PSII, onenigheid ontstaan over de toetreding van Abikusno en Sudibjo tot de Regering en hebben de NU en de PSII hun deelname aan het Kabinet moeten bekopen met het uiteenvallen van de Moslimse Liga

Ter bevellinging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand

-2-

CODETELEGRAM

(NU, PSII en Perti), waarvan de Perti de oppositie al zeer dicht is genaderd.

De oppositie heeft gretig gebruik gemaakt van de persverklaringen van enkele ministers, welke ik reeds rapporteerde en van welke die van Wongsonegoro over de bestrijding der terreurbenden, de meeste stof heeft doen opwaaien. Natsir heeft op het "laatste commando" aan de staatsapparaten, hetwelk Wongsonegoro heeft aangekondigd, schamper commentaar geleverd en erop gewezen, dat de staatsapparaten "het eigen volk niet kunnen onderwerpen met wapengeweld alleen". Sjahrir veronderstelde bij de Regering "te weinig wil om de wanorde op te ruimen" en signaleerde de taktiek der communisten om de Masjumi voor de onveiligheid verantwoordelijk te stellen. Een uiting van de felheid, waarmede van PSI-zijde de Regering wordt bestookt is de beschuldiging van het dagblad Pedoman (PSI) dat de nieuwe Minister van Defensie zijn portefeuille te danken zou hebben aan de steun van de groep Sudirman Warouw. De Chef Staf Landmacht heeft de Procureur Generaal verzocht onderzoek naar de juistheid van dit bericht in te stellen.

De aankondiging van drastisch optreden tegen het bendewezen - de veiligheidskwestie paraisseert bovenaan op het heden gepubliceerde regeringsprogram (vide mijn open telegram nr. 98491) - heeft tot nu toe geen gunstig effect gesorteerd. De DI heeft, volgens Abadi als logische reactie op het laatste commando, haar activiteit van terreur en intimidatie geïntensiveerd. Arrestaties in Zuid Borneo brachten aan het licht dat deze beweging ook met dit gebied verbinding zoekt. Op Celebes is de onveiligheid eveneens toegenomen. De benden van Kahar Muzakkar zijn zelfs een ogenblik tot in de stad Makassar doorgedrongen. Indien de berichten hieromtrent juist zijn - ik wacht nog op nadere inlichtingen van Dr van Straten - heeft Kahar Muzakkar Celebes en omgeving tot territorium van de Darul Islam geproclameerd en zijn strijdmacht bij de Tentara Islam Indonesia (het DI leger) ingelijfd.

De verhoogde activiteit van het extreem Moslimse bendewezen is gepaard gegaan met openlijke en bedekte activiteiten der communisten. Zij hebben de nieuwe Regering nu reeds voorwaardelijk hun steun toegezegd, zijn voortgegaan met tegen de onveiligheid te demonstreren en onder die dekmantel de godsdienstige en "imperialistische" groeperingen te bestoken en zijn, naar mij van betrouwbare zijde werd medegedeeld, ondergronds bijzonder actief in de arbeidersbeweging.

Het is duidelijk merkbaar dat de tegenstellingen tussen de rechtse en linkse groeperingen hier te lande, welke gedurende de Kabinetcrisis aanmerkelijk zijn verscherpt, tot de bredere lagen der samenleving doorwerken nu de leiders aan beide zijden bezig zijn hun volgelingen in de politieke strijd te mobiliseren. Hierdoor is een zekere spanning ontstaan, welke door herhaaldelijke herinneringen aan het Kabinet Amir Sjarifuddin en de Madiun opstand

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrassen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

CODETELEGRAM

in de hand wordt gewerkt. In deze situatie worden de viering van de 17e Augustus en in het bijzonder de redevoeringen, welke Soekarno in het Parlement en coram populo zal houden, met meer dan gewone belangstelling tegemoet gezien. Men vraagt zich af, of en hoe de communisten tot de viering van deze dag zullen bijdragen.

Ik vernam uit goede bron dat de Regering zeer waarschijnlijk niet voor begin September aanstaande met een verklaring in het Parlement zal komen.

VAN BYLANDT 461. **AS.**

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.